

Opgave 2 – Het leefgebied van de Sami

bron 3

Leefgebied van de Sami

Lapland of Samenland is een regio in het noorden van Scandinavië, die wordt bewoond door de Sami. De Sami hechten veel waarde aan traditionele leefgewoonten en spreken meerdere eigen talen, maar hebben geen eigen staat.

De rendierhouderij speelt van oudsher een belangrijke rol in het leven van de Sami. De kuddes rendieren zwerven, afhankelijk van het seizoen, rond over de verschillende weidegronden. Tegenwoordig is toerisme de belangrijkste bron van inkomsten voor de Sami. In de winter maken toeristen tochten met sneeuwscooters en sledehonden. In de zomer is Lapland een populaire bestemming voor wandelaars en mountainbikers. Het leefgebied van de Sami is rijk aan grondstoffen zoals ijzererts, goud, nikkel en zeldzame aardmetalen (zie bron 6).

Aan de Sami toegekende weidegronden

■ bron 4a

Rendieren van de sami in de herfst, Zweden

■ bron 4b

Hondensledetocht in de winter, Zweden

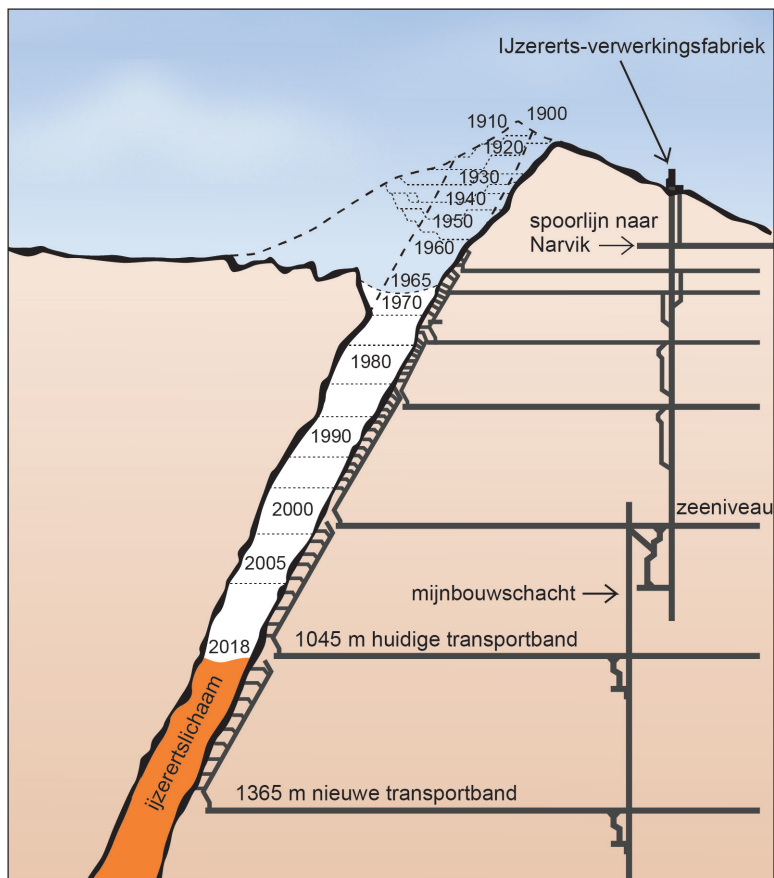
IJzerertsmin van Kiruna

In het noorden van Zweeds Lapland liggen de Kiruna-ertsen. Dit ijzerertslichaam is 4 kilometer lang, 80 meter breed en 2 kilometer diep. Het ijzererts werd zo'n 1,6 miljard jaar geleden gevormd door vulkanische activiteit. In 1898 werd begonnen met het winnen van ijzererts in een open mijn. Vanaf 1965 zijn schachten gegraven om het ijzererts naar boven te halen. Om het ijzererts te exporteren, werd een spoorlijn naar Luleå en het Noorse Narvik aangelegd.

Spoorlijn Narvik Kiruna Luleå

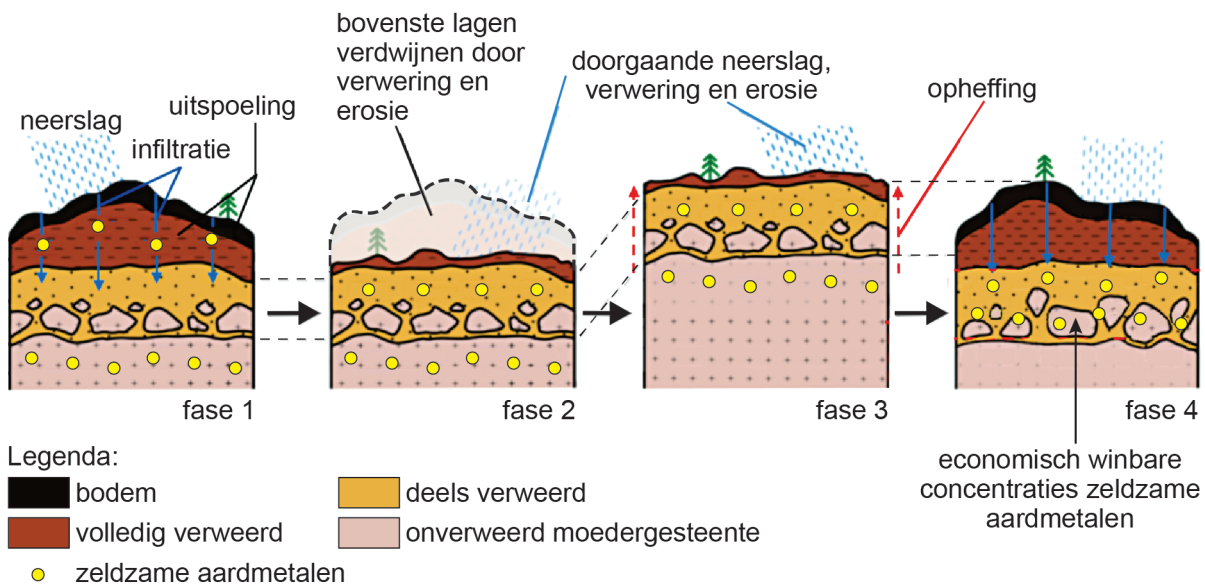
Winning van de Kiruna-ertsen

Zeldzame aardmetalen in het leefgebied van de Sami

Het leefgebied van de Sami blijkt rijk aan zeldzame aardmetalen te zijn. Deze aardmetalen spelen een cruciale rol in de energietransitie en zijn onmisbaar in communicatie- en navigatieapparatuur. De winning van zeldzame aardmetalen in Lapland is voor Europa van groot economisch en geopolitiek belang.

Ontstaan van winbare zeldzame aardmetalen

- Fase 1:** door vertering van graniet ontstaat een verteringslaag met zeldzame aardmetalen die door infiltratie van regenwater oplossen en uitspoelen naar onderliggende lagen.
- Fase 2 en 3:** als de verteringslaag door erosie verdwijnt, komt het gebied omhoog. Hierdoor komt steeds nieuw graniet aan het aardoppervlak te liggen.
- Fase 4:** de fasen 1 tot en met 3 blijven zich herhalen totdat winbare concentraties zeldzame aardmetalen ontstaan zijn.